

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: з щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 долярів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Невідні вигляди весняної сесії.

(X) Сьогодні, п'ятого березня, збиралася посольська палата державної ради на весняну сесію. Після мають між іншими дві важливі і трудні до полагоди предлоги правительствені, а іменно військову і податкову реформу. До ухвалення обидвох сих великих справ потреба певної і значної парламентарної більшості.

Перед Різдвом зібралася була більшість парламентарна для ухвалення бюджетової пропозиції і відновлення регуляміну. Однака для згаданих в горі предлог тепер трудно буде зібрати таку певну більшість, бо вправді є охочі до роботи посли, але чи будуть в більшості стояти за згаданими предлогами, не можна на певно сказати.

Вправді Чехи, діставши два міністерські портфелі, змінили свою тактику і (крім радикалів) голосували за бюджетовою пропозицією, але до цього приєднано їх значними вкладами на водні шляхи.

Але Німці противляються сему, щоби такими значними фінансовими засобами приводити Чехів для ухвалення правительствених предлог. Німці стоять на сім становищі, що парламентарна більшість повинна утворити сі без приношення таких значних фінансових жертв і уступок в користь великих сторонництв.

Підвалиною парламентарної більшості в державній раді мало бути німецько-чеське порозуміння. Вправді що єго не довершено, але

в останніх часах вигляди на успішне і користне довершене німецько-чеської угоди були значно поправлені, або обидва табори вже були порозумілися що до краєвого статута.

Тимчасом чеські радикали починають знов підбурювати широкі верстви народні проти порозуміння і вигляди єго стали знов непевними.

Сумніви довгашена німецько-чеського порозуміння збільшилися що й задля того, що справу пражських переговорів злучено з віденськими пересправами що до уживання язика в краєвих урядах. Таким способом перед почином парламентарної сесії не довершено німецько-чеських переговорів і тому немає сім становища відповідної більшості.

Непевно що також, яке становище су-проти правителственних предлог займеть південні Славяні. Вправді провідник Словінців др. Шустершіч став краєвим маршалком, але не відомо, що скілько се може вплинути на злагоду опозиційного становища південних Славян тим більше, що події в Хорватії і в Боснії не причинилися до користного настрою між австрійськими Хорватами.

Справа італійського правничого виділу привело імовірно Італійців до опозиційного становища. Опір німецьких радикалів і південних Славян в бюджетовій комісії проти італійського виділу загвоздив діяльність бюджетової комісії, так що тепер навіть постановлено єї не скликувати, поки не обдумається спосіб, щоби єю справу пересунути до суб-

комітету і тим промостити дорогу до розгляду над бюджетом. Але чи таким воловодженем приєднав ся італійських послів, можна вельми сумніватися.

Щоби рускі посли прилучилися до парламентарної більшості, на се правительство не числило, а тим менше тепер, коли після сімійної сесії ширший зібрань Народного Комітету поручив послам, щоби „потягнули до одвічальності осередне правительство за єго становище в справі виборчої реформи.“

На виншайший день скликав предсідник палати др. Сильвестер нараду клюбових предсідників, щоби обговорити дневний порядок і задачі державної ради, яких она має довершити та обдумати способи, як до сего довести.

До непевності парламентарного положення причиняє ся також спір викликаний угорським соймом з Короною о військовий закон а в дійсності о обмежені прав Корони і о спільністі армії. Справа має також тісну звязь з ухваленем військового закона в держ. раді, де він також находить ся на дневнім порядку.

У Угорщині положене вельми заострилося, бо Кошутівці відгрожують ся на случай відмови угорським домаганням перейти до обструкції в спілці з Юстівцями і тим способом не допустити до ухвалення військового закона. Висунене відомо вже резолюції, яку бажає ухвалити угорський сойм для обмеження прав Корони в справі покликання резерви, впровадило справу військового закона на дорогу державно-правового спору, котрий ви-

кликає в австрійських кругах велике занепокоєння задля цілості і єдності армії і єї спроможності в критичному положенню всієї монархії. Немає сумніву, що сьогодні поспілляється в посольській палаті держ. ради всяко запити в справі загально-державного питання і удержання австро-угорської угоди та одноцільності армії. Парламентарні сторонництва будуть додмагати ся пояснення становища австрійського правительства супроти домагань Угорщини, котрі бажають угорському соймовому застеречи окремі право супроти Корони в справі покликання резервів. Від відповіді австр. правительства на сім запити буде зависиме становище австр. держ. ради що до військового закону і його полагоди.

Вчера прибув до Відня угорський міністер предсідник гр. Куен і був в сій справі на послуханю у цісаря, а крім того дав письменну відповідь на воту в сій справі вислану гр. Штіркогом до угорського правительства.

На основі дотеперішніх вістей годі сподівати ся, що кабінет гр. Куена відступив від свого домагання, а в такім случаю треба числити ся з тим, що військовий закон із збільшеним контингентом новобранців буде в Австрії провізорично введений без пільги що до дворічної служби. В тім була нова трудність, бо австрійська державна рада неохотно згодилася на такі тягарі задля того, що в Угорщині висувають державно-правні спори на перше місце. Так само і ухвалене нових податків без дворічної служби не було легке, бо народний парламент і так до податків не має охоти. Вигляди отже непевні.

Іван Дмитренко.

„П'ятниця“.

„Pan nad panami“.

(Конець).

III.

Голодий і невдоволений з цілого съвіта по 12-ї вернув до хати. Прибравши веселий вигляд, щоби жінка не пізвала єго роздратовання, спітав весело.

— А є обід, Марусенько?

— Є, але лише половина...

— Чому — спітав, цілуочи жінку в руку?

— Є лише бараболяна юшка — відповіла сумно жінка-учителька.

— Гарразд! — скрикнув вібі весело учитель, прочуваючи, що вже й жінці щось приключилося ся.

— Слава Богу, що єсть „бараболя й вода“ — більше нам не треба, жінко! — гомонів весело учитель.

— Татку, татку! — а Тарасик пив тілько чай без хліба, лише самісінський чай! Ані хліба, ані булки не було!

Учитель глянув допитливо на жінку, а замість жінки відіввала ся служниця Євка:

— Пані посилали мене до склепу за булвами і мукою, але у Микити Склепарника нема вічо, бо всьо вже вийшло. — Я пішла до „карапасного“ склепу, а там той склепар, що

як ва — „жидівську мамку“! — А що хлопи „вогорили“!.. додала знова таємно.

— Ну що ж він тобі „вогорив“ — спітав все веселий учитель?

— А „вогорив“!

— Але що?

— Як то що? „Вогорив“ най собі професор посилає до Микити, а не до „нас“, бо „ми“ для професора не маємо нічого на продаж!

— Та я принесу гроши — дядьку — сквала я, бо я гроши забула взяти.

— Ти — „професорська помийниця“! — скрикнув на мене склепар Пилип, тобі не стидно?.. Лише не знаю — що мені має бути стидно? Так викричав ся і виляяв на мене ваш — „Крайнец“ — Пилип Склепар.

— Ну і що? — спітав зворушений учитель.

— Тта! — нічо!.. Лише там були якісь хлопи і питали ся — чия то дівчинка? — а він має рукою, та сказав: — „от професора“! — Они ему „вогорила“, що професори треба дати, бо він даст богато заробити, але — Пилип — сказав, що „най собі професор іде до „Крайнця Микити“ і в его склепі най купує“! — А у Микити ниніка нема нічо, бо поїхав до Залозець!

— Славно! — скрикнув учитель і первово розсміяв ся.

— А я тобі казала чоловіченьку, що не сьмій ся, бо ниніка пятниця; — говорила пригноблена жінка.

— Сьмій ся з того; Марусенько! Не хотять ту нічо продати, то юдь до жидів до Оліева!

— А!.. знайди мені фіру, то поїду.

— Абож то фір мало в селі? Аж просять ся!

— Е-е! — Пан так „вогоря“. Але чи де-котрій поїде? — докинула Євка. — А що „вогоря“ ще на пана?

— Або ти вже питала за фірою?

— Чому не питала? Питала, але чи ко-трій поїде?

— А що при тім на пана „вогорить“?

— Та-бо! — кажі вже раз — до мари-то таке на мене „вогорять“? — скрикнув вже лютий учитель.

— Аво, що „вогоря“: — „Аби пан тріту і его дітиска, то радше свиням дати молоко, а ему не продам“!

— Ну, а Микола Богаченко що казав?

— Той, той — що то до пана все приходить на „дзигара“!

— Ааа!...

— Та він каже, що „пан клапцюх“ у него вже бере „пітри“.

— Щож то за оден?

— Авот! — якийсь заволока зі Львова приїх і на пана бунтує село з „секретарем“! А ще казали — що „ліпше циганові дати молока „за прости-біг“, бо циган бодай помо-лить ся... „скислу капусту“, а пан то „на кару подадуть“! — А ще „вогорит“, що як пан хотять молока, то пан собі ідуть до тих „жебраків“ „Соколів“, що пан їх „на польське“ перетягнуть, але не до „газдів“! — говорила Євка.

— Ну, — то вже „зле“ Євка, коли так говорять! — відізвав ся задуманий учитель.

— Чи у тебе був ниніка дехто, чоловіченьку, запитала жінка?

— Був — Марусенько — був! — відповів маixinально учитель.

— І що тобі казав?

— Казав мені — „що знає, куди „двері відчиняють ся“, та „що він „погляне“, чи я свої обовязки гаранд ваконую“?

— Хто ж то був?

— Michał Wadecki!

— А бачиш! а бачиш! А я тобі говорила, не будь такий, ве вір Водецким, бо они тебе лише пильнують, а ти упер ся, що іх аж двох до ради громадської вибрати! О-о, они Водецкі??!

— Я бачиш, жінко, за справедливостию с нас Руцинів 5/6 в селі, то їм 1/6 належить ся, а до того Водецкі їшли з нами прости каданів і багачів. Тому љ я убивав ся і боров ся за них. А що я на них завів ся, се не моя вина. Я не зінав, що они шпигуни!..

— За те, ниніка не маєш що юсти в каті, ві ти, ні я, ні наші бідні діти! — докінчила заливаючи ся слізами!

— А ти не мала ниніка що, Марусенько?...

— Чому не мала?.. Мала!

Основи, задачі і змагання „Християнсько-сусільного сторонництва“.

„Жатва убо многа, ділальностей же мало“.

(Δ) В народно-політичнім, культурнім і господарським розвитку руського народа в Галичині можна помітити в останніх десятках літ певний поступ, однак все ж таки ми ще оставамо поза іншими культурними народами, котрі йдуть між собою навзводи скорім ходом вперед. Причин сеї прояви треба у нас глядіти не тілько в недостачі грошових засобів потрібних до всякої культурної роботи, але також і в недостачі охочих робочих сил, способних і вишколених до такої роботи. На яке небудь поле нашого народного життя глянути, всюди роботи богато, але робочих сил мало. Тимто всяке змагання в нашій суспільноті до розбудження живійшої діяльності, до здання і приспорення робочих сил для загальної народної роботи належало повідати з найбільшою радостю.

Так, здавалося, повинно би бути у нас, так буває у інших культурних народах, де до народної роботи стають люди хоч ріжкою думки політичної. Тимчасом у нас інакше. Коли ти не набитий на таке копито, як сего бажають деякі політичні проводири, коли ти маєш свою власну думку, то хоч би ти був не знати яким ревним, способним і хосенним робітником на народній ниві, для тебе немає місця, бо ти народний зрадник тому лише, бо маєш свою власну думку, свій власний погляд на народні справи. Досить вказати на найновіші події в справі проф. Гр. Бобиця в Бережанах, щоби прямо заломити руки над тим засліпленем і тою загорілістю деяків наших проводири і їх прислужників, що таким тероризмом, такою нетерпимістю відрічують найповажніші, найхосеніші і найревніші робочі сили, яких у нашій суспільноті так мало.

А коли від одиниць перейдемо до сторонництв, то її тут побачимо, як у нас задля партійної загорілості, крайного засліплення і поверхневої взукогляданості вводить ся розлад і розстрій в суспільноті і сплює ся хосену народну роботу.

Між іншими культурними народами бачимо всікі сторонництва, котрі ріжкими діягами, ріжкою тактикою, ріжкими способами змагають до спільноти народної мети і трудається над подвигненем народу, єго розвитком і поступом, хоч ріжнять ся між собою що до політичних поглядів і що до тактики. У нас інакше. У нас коли не належиш до народно-демократичного сторонництва, коли не присягнув на єго пропор, коли не піддав ся безуслівно єго приказами, ти вже винятій зіді

права, ти вже не можеш вважати себе Українцем-Русином, не можеш сил своїх жертвувати для народної роботи, бо тебе вже висунено поза скобки.

Чи ж не так представляє ся справа і. пр. з „Христ.-сусільним Союзом“ від їго засновин 29. червня 1911 р. у Львові? З того часу пішли не тілько по народно-демократ. часописах, але її по вічах, а навіть на зборах народно-демократ. съвящеників найпоганіші наклепи, сплетні і клевети без найменшої дійсної основи, без подання хоч би дрібних доказів. Все те став тілько доказом некультурності, незрілості або також личної зависті і жадоби монополю тих чинників, котрі причиняють ся до розповсюдження таких поганіх безосновних сплетень і клевет. А що наша суспільність ще мало розвита політично, а до того велико підзворлива, отже всяку таку сплетню, всяку клевету, всяку відумку приймає звичайно за сущу правду. Се заподіває нашій народній справі оеобчисливі школи, бо так само як відрічують хосені і щирі одиниць заподіваємо народній справі великі втрати, так у ще більшій мірі безхосеню, загорілою боротьбою проти сторонництва, котре має метою розвиток і поступ руського народа на всіх полях народного життя, причиняє руській справі великі шкоди.

Отже для пояснення основ, задач і змагання християнсько-суспільної ідеї, котра у Німців, Чехів і Словінців осягнула вже великі успіхи і принесла розвиткові і поступові сих народів значні користі, присвятивши наші замітки, щоби виказати, на яких основах, для яких задач і цілей і якими способами бажає працювати для розвитку нашого народа руські христ.-сусіль. сторонництво, котрого представником є „Христ. сусіль. Союз“ у Львові.

(Дальше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і придбувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Заграниця.

Італійско-турецька війна. Якийсь час блукали ся по заграницьких часописах вістки про мирну акую в горючій війні, підняті Романією. Однак сі чутки мовкнуть, бо Туреччина мала поставити як усієї якісі небудь мирових переговорів анульовані італійського овладніння декрету Туреччини ї чути не хоче про які небудь переговори. Бож Туреччина стоїть на тім становищі, що мирові переговори в теперішніх умовах, коли над Триполітанією висить сувереність Італійців, була би зі сторо-

ни Європи не мировим посередництвом, але радше вимушеним миром над Туреччиною.

Та й Туркам нема впрочім чого спішити за миром. Они в панами положенія, віднесли они съвіту побіду над Італійцями під Мергеб, про що оголосив турецке міністерство війни слідуюче: Коли Італійці, одержавши на 5 кораблях поміч з Берггазі в числі 10 тисяч, рано 27. лютого в трох колюмнах перейшли до зачіпної борти і обсадили високорівні о 3 км. від міста Маргеб, відповіли турецкі війска рівнож атаком; на лівім крилі прийшло до борти на багнети. Італійці мусіли опустити заняту високорівні і завернути до міста. Тому, що в сїй битві ми зужили богато амуніції а ворог одержав поміч і був підтриманий огнем армат італійської флоти, ми мусіли вінці на новій борти оставити високорівні. В сїй борти полягло без пересади поверх 1000 італійських живнірів. Наши страти є: 30 погиблих, 80 ранених, в сїм числі 1 офіцір.

Ворохобня в Китаю. Як вже звісно із телеграм, не лише в Пекіні, але й в Тієнціні вибухла ворохобня, а вкінці різня. Найгарніша дільниця Тієнціну впала жертвою підпалу. Будинок меншої і інші державні забудовані поруйновані і попалені так, що шкоду обличують на 100 міліонів таєлів.

Та що хвиля наслівують щораз більше неіконачі вісти з Китаю. В Шангаю рівноож збутивали ся війска і підпалили в богато місцях місто.

В Пекіні окружили ворохобники дільницю посольства. Юантшікай удав ся з проосьбою о поміч до чужодержавних послів, бо не довіряє вже своїм військам. Імовірно прийде до інтервенції великорічеві.

В Пекіні находити ся вже 3.000 загранічного війска. Страчено вже 100 осіб, в сїм числі 5 жінок. Ворохобники граблють і наїзають в околиці Пекіну і інших місцевин.

Найновіші вісти потвірджають інтервенцію європейських держав. Провід над експедиційним корпусом обійтє найстарший ранговою офіцієр.

З Тієнціну доносять, що зворохоблені відділи машерують на місто. В Тієнціні находити ся 1.800 людей європейського війска, що ставлять муть опір ворохобих. Рівноожасно доносять, що з Порт Артура відішло 5.000 японських живнірів до Тієнціну.

Ар. Гаваса доносить, що овладній корпус в Тієнціні вислав 200 людей до Пекіну для скріплення посольської сторожі. Крім того в корпусу, що є в поготові до маршруту до Тонкіну, вислано поміч для скріплення овладніального корпусу в Печілі.

Загалом — в Китаю панує тепер страшний хаос. З него користуються великорічеві і хто знає, чи не стоймо перед окопичною трагедією старої китайської держави.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Обр. муч. в Евген.; римо-кат.: Колята. — В четвер: руско-кат.: Поликарпа; римо-кат.: Томи.

— **До Іх Преосвященства кир Григорія просьба съвященичих жінок** Пишуть, і то богато, про съвященичі родини, про съвященичі жінки — їх ціль та задачу — ми за се вдачні. Та писати, за се мало, нам треба помочи, бо праця наша трудна, вимагає богато духовної енергії, не менше як съвящеників, та де! більше ще. А съвященики попри свою висше образованість, попри науки та духовні вправи мають кілько ще помочи, мають жерело енергії духовної: практики релігійні, душпастирську практику, функції съвященичі, — і они крім сеї величезної помочи дістають ще сю небесну ману — реколекції. А наша робота в противних умовах. Ціла наша домашна робота така буденна, вічно дрібночка, розсіваюча — так далека від рефлексіонів на душу, на смерть, на вічність, на Бога, на житє вічне. Съвященики мають Службу Божу, Богослуження, справляють св. Тайні, мають час на молитву — піднесені духом аж до Бога, можуть хотіть на хвильку спочати у небі в упоєні щастя — які они щасливі, сї земні жителі неба. А наша душа не менше сего бажає, ї наша душа рве ся до сего укояня при Богі, і она хоче знати себе, пізнати велич, красу, божествість Божу — як она прагне, як прагне. Самі спиваєте сей нектар, а нам хвалитесь, що се щастє — то передсмак неба. Дайте й нам вкусили тай пізнати яко благ Господь. В сїм съвяті часі перед кождою душою заставляють пир духовний — лишили лишить ся голодні? Так же зможуть веселитись Воскресенем, не зможуть боротись день в день — там — кождої хвильки, а якже стануть до борти в годині смерті? А звідки набрати нам сили, знання до всяких обовязків родинних, до примірного житя в громаді, народі — коли забракне нам сего, що на всяке діло в добре?

Присимож, дуже пресимож Ваше Преосвященство, зарадьте сему — знайдіть і для нас яку вільну, спокійну днину, най відіткні душа з гамору, вічного торту, най увійде в себе, спічне укояна при Богі, полине в небесну вітчину, загляне до любої там Рідні — най там покріпіть ся чудесами Божескої любові зголодніла, спрагнена душа. Ви і для наших душ Вітцем і наші душі тоож ціною куплені, підкріпіть їх, піддайте сила та енергії, відмірте і нам бодай кілька капель божественної роси сего щастя — ве відкажіть нам реколекції. Певно, трудності в сїм велики, але Ваша любов душ побореть все. Відкличете ся й до нас, а й ми не відкажем ся бодай леповою помочи.

— **От вам і оборонці католицкої Церкви гоподинове від „Галичанина“** Вчера, слідкуючи

— А ти що її на се?

— Нічо! Замкнула двері, та пішла до класі.

— Чому се не післала по мене? — співав побілілій учитель?

— От.. ідж красше, ідж, бодай сю „барabolину юшку“, бо нічого більше нема, а ти без сідана! — говорила плачуучий учителька.

— Ха, ха, ха, ха!.. зареготав ся нараз учитель. Я вже „пообідав!..“ За мою і твою працю, труд, здоров'я — віддаване народові — мазш.. — Ха, ха, ха, ха!.. зареготав ся ще раз, вхопив шапку і кожушинку, та побіг до своєї класи, бо вже була 1. година, а от тій як раз зачинала ся пополуднєва наука.

Ідуши дорогою, єму все гомонів з одного боку голос:

— „Я гольодна“, — „мольоцко, мольоцко“, — „мамо, мамо, мамм-о-о“!

а з другого:

— „Я знаю куди двері відчиняють ся! Я ще подивлю ся — чи „ти“ сповнююш свої обовязки так, як треба!!! Почекай!!!“

Під натовпом тих образів з пятниці — бідний учитель розсміявся нервово, та повторив слова „Народного учителя“ з „Руслана“ ч. 14. з 1912 р.

— Учитель на селі се „пан над пана-ми!“, а якийсь таємний голос повторяв слова жінки:

— „А що не снів ся тобі нинька „пес“? А будеш більше сім'яти ся в пятницю?..“

Степан Жеромський.

Прочував ЛИХО.

Переложив

Іван Калинович.

Від години вже позіхав я на зелінничім дівріці, очікаючи приходу поїзду. З нудьги витріщував очі по черзі до кількох панів, що також позіхали по закутках салі, а навіть діждав ся наслідків „кліпінга очком“, бо одна молоденка русянка в білим носиком, з усточками як платики рожі, в очках як лісточки синякої космії, виставила скручений язик в трубку червоний як листок польового маку і.. я вже й сам не знав, що мені дальше робити для прогайновання часу.

На щастя до салі увійшло двох молодих студентів, заболочених гразюкою по стегна та утомлених дорогою і роздратованіх. Оден з них, іменно русянів з чарівним профілем був чудно розмірний і майже в розпуші. Сів в кутику, зняв шапку і що хвилини ховав лиць у долоні. Товарищ купив і вручив єму карту ізди, присів ся біля нього та заєдно тягнув за рукав.

— Чого-ж сумуєш? Все може гаражд бути. Антошку, чуєш?

— Ні.. все даром, вмре, я знаю... я знаю... може навіть вже.

— Та годі! Чи батько мав коли сего роду напад?

— Мав.. від тринайзять літ на серце хворіє; іноді.. пив. Подумай лише, нас осьмеро, малі дівчата а мати також хворіє. До вислуження не дostaє пів року. Ой доле!

— Побачиш, все минеть ся, Антошку!

Др. Володимир Геринович.

Нариси до землемісці угорської України.

(Дальше).

Хто зблишився до нашої природи та перенявся від духом, сего немило вражаюти готицікі вежі латинських каплиць, якими заляяна земля нашої вітчизни.

Мимохіт чуєш, що він впроваджує дісгармонію сих сторін, що не є він витвором духа тутешньої землі і без засягання відомостій називеш їго чужим серед країни византику. Не потрібно нам статистичних дат ані історичних пояснень, куди поширилося польське живло серед української області. Досить кинути оком на каплиці, що стрілили готиком в гору. Пізнаєш по тім, о скілько і де увійшов чужий стиль а з ним не своє а захоже живло.

На увагу заслугує стиль Божих храмів в наших горах як на угорський, так і на галицький стороні. Відбиває він від византіку, однак ні одного чужого звука, ні краски не вносить в гористу частину нашої вітчизни. Противно зливався з природою гір в одну гармонію. Се стиль церков, побудованих в виді піддаш, закінчених у горі готиком. Кинеш оком на них, то мимохіт нагадаєш собі форму чогось, що ти в горах щоденно мав нагоду оглядати. Порівнай сі форми стилю церков з видом ялиці, а побачиш, яка схожість між ними. Форму ялиці перевіріш наш таки свій будівничий з ліса і на подобу її побудував Божий храм.

Став він творцем стилю „ялиці“.

О, які ж сильні впливи матері — природи на чоловіка!

Писавбись о них безконечно, бо проби-

вають ся они у всім; бо они і властиві керманічі життя чоловіка.

* * *

Українці, як се повисше зазначено, заселяють північну та частину північно-східної Угорщини, а іменно комітати: Агаїско-торнайський, береский, бігарський, боршодський, земненський, мармароский, соболчанський, сатмарський, списький, уочанський, уманський і шариський.

Тут живуть они переважно збитою масою, але лише по селах. Міста та містечка заняті переважно чужим живлом. Урядничий, купецький та промисловий стан творять виключно Угри або замадярщі Жиди. Лучаються відправді Українці, але в дуже малій частині.

Сі однак не признають ся до своєї народності так, що їх зачислювати до Українців не можна. До недавна можна нуло стрітити на Угорщині українських міщан: в Пачові, Мукачеві, Струпкові, Ужгороді та Свиднику.

Пізнати їх можна було по щоденнім уборі. По верху сорочка звана „кошулею“, камізолька суконна вишита або убрана шнурками.

В съято чи неділю надягав він уже стір „панський“ угорський; тісні, гусарські на голенах вишиті штани; рівнож вишитими окрашений доломан або оздоблений близкучими гузиками.

По съяточній одежі пішла вскорі і буденна, а по одежі і народні почування, котрі затрачують ся у неосьвіченіх міщан як всюда, так і тут о много скоршче чим у темного мужика.

До найсильніші заселеніх Українцями комітатів належать: мармароский і уочанський. До найслабше або частинно боками заселених напою народностю слідуючі: агаїско-торнайський, бігарський, боршодський, соболчанський і сатмарський. Жив там крім того

богато Німців, Жидів і Словаків. Зі Словаками стикаються ся угорські Українці в комітатах: шариськім, списськім, ужанськім, соболчанськім, боршодськім і агаїско-торнайськім; з Мадярами-селянами граничить український мужик в комітатах: агаїско-торнайськім, бігарськім, боршодськім, соболчанськім, сатмарськім, берескім, уочанськім і ужанськім; до Німців притикають в комітатах: мармароскім, сатмарськім, списськім і шариськім. Жидів повно усюда і по селах, по містах та місточках. А найбільше їх там, де найкрасша земля — та де найбільші земні богатства. Під тим зглядом перше місце займає комітат мармароский і берескій.

Населені землі Угорської України не рівні; так не рівне, як не рівно богата та плодовита земля, від котрої в першій мірі зависить жите і съствоване чоловіка.

Найсильніші заселеній в комітат уочанський, де в один кілометр припадає 54 мешканців. В мармароскім є їх на таку простір 21, в списськім 47, в земненськім 44, в берескім 41, в шариськім 44.

До найсильніші Українцями заселеніх комітатів належать: мармароский, земненський, берескій, ужанській і шариський. Ті комітати притикають до Галицької України і обирають собою гористу частину Угорської України. Ними лучить ся угорська українська суцільна маса з нашим народом на галицькій стороні. Ся полоса, занята збитою масою угорського народу, в довга на 40 миль — а широка як де: де-не-де а саме на сході і заході є она найвузла, в середині і трохи на захід найширша. В найвузлім місці виносить пояс дві а в найширшім 8 миль. Комітати: ужанський, земненський, сатмарський, уочанський і агаїско-торнайський не є цілі заселені нашим народом а лише їх північні сторони. Полудневі їх сторони заселені Мадярами.

Згадати тут належить про численні оселі українські в інших комітатах Угорщини.

На особлившу увагу заслугує осада угорських Лемків в Керестурі, бач-бодрогського комітату. Інші поменші осади не годні затримати свою народність — а окруженні чужим живлом переходяти поволі в той бік і затрачують ся для нашого народу.

А тих поменшіх осад в много: розкинені они в сторону Банату та Славонії і аж туди сягають.

Подібно як на карпатські області Галицької України, так само і на боці угорськім розсіялися: Лемки, Бойки і Гуцули.

Лемки заселяють західну частину українських Карпат звану Бескидом низким по ріку Ославу, притоку Сяну; Бойками називають верховинців, що займають карпатську сторону від Ослави по Лімницю, доплив Дністра, а Гуцулями тих, які заселяють Карпати на області пасма чорногорського; на Угорській Україні заселяють они Мармаросчину.

На Угорщині живуть Лемки в слідуючих комітатах: списськім, шариськім, торнайськім, земненськім та в частині ужанського. Назву „Лемки“ не они вигадали; они себе так не називають, лише „Руснаками“. Прозвали їх так їх сусіди через те, що Лемко, що слово уживав виразу „лем“, що в їх виговорі означає: лиш. Угорські Лемки мають ріжні назви — які по найбільші частині залежать від околиць, в яких они живуть.

Звуть їх Спижаками, Маковичанами, а також Лемками і Крайняками.

Земля на Лемках лиха, а до того лихо справлювалася. Денеде лише і то дуже а дуже рідко родить ся опеници, а більше ячменю, жита, гороху та вівса.

(Далі буде).

Конкурс.

Товариство взаємних обезпечень „Дністер“ у Львові розширує отсім конкурса на шкіці дому урядничого триповерхового, який має вибудуватися на площи при ул. св. Войтіха ч. ср. 3 і 5 у Львові.

Забудована площа має обнимати близько 2000 м². Скала шкіців 1:200 в двох метах (перекроїях).

Нагорода 1) К 1000, 2) К 600, 3) К 400. Шкіці мають бути віддані до 25. марта с. р. в Дирекції Товариства.

По близьші інформації належить зголоситися в бюрох Товариства від год. 9—2 перед полуночю. (2—3)

Д-ра Юл. Пелеша: *Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom* — оба томи, в добром стані є на продаж. Зголосення приймає в членності Редакція „Руслан“.

Вже час

Замовляти в

Народній Торговлі

Природні Літургічні

ВИНА

Австрійські по 96 К. за гект. franco Львів
Герцеговинські по 110 К " " "
Гегелійські по 120 К " " "
Самороднік по 132 К " " "
Самороднік (Special) по 160 К за гект

При замовленнях вище гект. ціна висша і то: при замовленнях від 50 до 100 літрів о 4 сот. на літрі, а при замовленнях нижче 50 літрів о 8 сот. на літрі.

Бочки, вислані franco до „Магазину Нар. Торг. Страй“ приймаємо до двох місяців на зад по ціні нечісленій. (6—15)

Тисячі ПРИЗНАНЬ до перегляду.

Нечувана!

ПРАКТИКА ПАРЦЕЛЯЦІЙНА коштом 20,000 К.

Ціна брошюри після числа замовлень.

Замовленя: о. Попович, Городенка, п. Городенка. (6—8)

Подвійний хосен!

Хто набував в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. I.

Вишивані сорочки від 12—20 К,

" краївки " 2·50 К

" ручники " 8—K

Переписні листки Манастирського дуже гарні по 10 синіші так само гуцульські вироби.

Килими по 16 К 1 метр. Машини до писання „Адлер“ руска 600 К — руско-польська 650 К і проче — той дає заробляти своему і сиричною більший процент на рідині школи. Замовленя л и ш письменни:

„Торговельно-промисловий Союз“ у Львові
ул. св. Антонія ч. I.

Гроши слати ул. Мохнацького ч. 12.

З публичної ліквідації, походячі нові меблі продаються по слідуючих цінах: Сецесійний крієнс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальні К 190 ідальня К 140, столи К 9, уладження кавалерекої кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовани сальони К 180. Крім цього чимало образів, крісел, столів, шаф, кревесів, канап, столиків, занавісів і фіранок. — „ДОРОТЕУМ“ ул. Ліндого ч. 7 (бічна Коперника). Порозін в провінцію листові.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблі в приватних домів, а конкурсних і спадкових мас — приймає усю обстанову до переховання. (12—37)

Перша найбільша 25 покій богато заоштотана

Купуйте і паліть тільки паперці і тути з маркою „ПРОСВІТА“

з продажі яких 5% іде на ціли Товариства „Просвіта“ а 2½% на „Рідну Школу“.

За перших двадцять місяців побраво Тов. „Просвіта“ титулом провізії 844 К 95 сот., а „Рідна Школа“ (за двадцять місяців) 198 К 15 сот. — разом на просвітіві ціли прибуло 1043 К 10 сот.

Обовязком членів „Просвіти“ є уважати на те, аби в трафіках і крамницях Товариства були тути і паперці „Просвіта“.

З більшими замовленнями належить звертатися до головного складу на адресу: М. ТРАМЕР, Львів, ул. Кохановського ч. 11.

Курці, уживайте тільки туточ і паперці „ПРОСВІТА“!

Розклад їзди залізниць у Львові.

Від'їзд з Головного двірця до:

Приїзд на Головний двірець з:

рано	перед	по	вечер	в
пол.	пол.	пол.	ночи	ночи
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:10
—	8:45	6:03	7:30	12:35*
—	—	5:46	—	—
—	—	3:50	—	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13
—	—	2:35	8:38*	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48
—	9:37	—	—	2:50*